

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

«Средняя общеобразовательная школа № 2» с. Кызыл-Мажалык Барун-Хемчикского кожууна Республики Тыва»

Рассмотрено на заседании

Руководитель ШМО

С.П. Сидельникова

Протокол № 1

Согласовано

заместителем директора по УВР

В.А. Кочуров

от «28» августа 2024 г

Принято № 115 от «28» августа 2024 г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА 6 класса по родному (тувинскому) языку

Муниципального бюджетного общеобразовательного учреждения

«Средней общеобразовательной школы № 2 с. Кызыл-Мажалык»

Учитель Юмарт Ариена Арионовна

на 2024 - 2025 учебный год

Рассмотрено на заседании
педагогического совета №

от «28» августа 2024 г

Тайылбыр бижик

6-гы класстын ажылчын программазын РФ-тиң Өөрөдиге болгаш эртем яамызының 2010 чылда үндүргени «Примерные программы по учебным предметам. Стандарты второго поколения. Русский (родной) язык. 5-9 кл, Ш.Ч.Сат, Н.Д.Сувандииниң 5-9 класстарга тыва дылдың программаларына даянып тургускан.

Тыва дыл – Азия дигиң төвүндө чурттап чоруур түрк дылдыг чоннарның төлээзи болур тыва чоннуң төрөөн дылы. Тыва дыл ук чоннуң аразында кол харылзажылга дылы болуп, ниитилелдин аңгы-аңгы адырларында, эң ылаңгыя культура болгаш эртем төптөринде ажыглаттынып болгаш амыдыралдың янзы-бүрү негелделерин хандырып чоруурундан аңгыда, дараазында хүлээлгелерни база күүседип турар:

- тываларның салгалдарының аразында харылзажылганың база бир аргазы бооп;
- тываларның өгбелериниң чүс-чүс чылдарда аас чугаа дамчыштыр салгап ап келгени тыва улустуң байлак аас чогаалының хөй янзы жанрларының шыгжаттынып, кадагалаттынганы дыл болуп;
- амгы үеде нептереп турар массалыг чепсектерниң, уран чүүл база культураның хөй аңгы хевирлери (жанрлары) байлаа-биле ажыглаттынып;
- сөс болгаш чечен чогаалдың чогааттынып, нептереп турарының бадыткалы болуп;
- өске эртемнерни шиңгээдип алырынга өзек болбушаан, уругларның бүгү талазы-биле сайзыралыга идиг болуп;
- эртемде чаа ажыдышкыннарның дылы болбушаан;
- амыдыралдың аңгы-аңгы адырларындан бүгү информация, медээлерни дамчыдар болгаш чыырының кол аргазы болуп, тыва чонга бараан болуп чоруур.

ӨӨРЕДИЛГЕ ЭРТЕМИНИҢ (ТЫВА ДЫЛДЫҢ) НИИТИ ХАРАКТЕРИСТИКАЗЫ

Кол ниити школага тыва дыл курузунуң утказы чугаа чорударының (коммуникативтиг), дыл эртеминиң айтырыгларындан аңгыда мөзү-бүдүш, культура талазы-биле айтырыгларны шиңгээттирер өөрөдигениң метапредметтиг болгаш предметтиг сорулгаларын чедип алырынче угланган.

Коммуникативтиг компетенция (улус-биле чугаалажып, харылзажып билири) дээрге-ле чугааның янзы-бүрү хевирлерин шиңгээдип алганы, назы-харыга дүүштүр аас болгаш бижимел чугааның үндезиннерин, дылды ажыглаарының мергежил, чаңчылдарын чугула херек ажыл-агыйжы болгаш анаа-даа чугаага ажыглап билири болур. Кижиниң улус-биле харылзажып билири чугааның сорулгаларын тодарадып, ооң байдалыга база чугаалажып турар кижизиниң бодал-

сагыжынга, туружунга таарыштыр, шын чугаалажырының эптиг аргаларын тып билиринден, херек болза, чугаалажыр аянын өскерттип билиринден көстүп кээр.

Өөренип турар тема бүрүзү уругларның логиктиг боданыышкынын болгаш чугаазын сайзырадырынга салдарлыг болур ужурлуг. Тыва дыл кичээлдеринге өөреникчилерниң чугаазын *үш угланыышкынга* чагыртып сайзырадыр.

Бир дугаар угланыышкын – тыва литературлуг дылдың нормаларын шингээдири: шын адалганы сагып, сөстөрниң хевирлерин, сөс каттыжыышкыннарын болгаш домактарны шын тургузары, сөстөрни оон лексиктиг утказынга болгаш ажыглап турар стилинге дүүштүр ажыглаары. Тыва литературлуг дылдың нормаларын сагыыры дээрге-ле уругларның чугаазында тыва литературлуг дылдың нормаларынга дүүштүр хажыдыышкыннарын – диалектизмнерни болгаш жаргонизмнерни – чайладыры, боттарының чугаазында четпес чүүлдерни медереп билип, сайгарарын хайгаараары.

Ийи дугаар угланыышкын – уругларның сөс курлавырын байыдары. Сөс курлавыры школада шупту эртемнерни кайы хире шингээдип алганындан база хамааржыр-даа болза, тыва дыл болгаш тыва чечен чогаал эртемнери онзагай черни ээлеп, улуг ужур-дузалыг болуп турар. Ынчангаш тыва дыл болгаш чогаал кичээлдеринге лексика-биле ажылды, хөй словарь ажылын чорудар. Ол ышкаш уругларны словарьлар болгаш өске-даа тайылбыр номнарны (справочниктер, эртем ажылдары...) ажыглап билир кылдыр өөредир.

Үш дугаар угланыышкын – аас болгаш бижимел чугаага бодунуң бодалын шын илередининиң мергежил-чаңчылдарын хевирлээри. Уругларның харылзаалыг чугаазын сайзырадыры дээрге-ле аас чугааның аңгы-аңгы хевирлерин шын тургузары база янзы-бүрү мергежилгелер күүседип, бижимел ажылдар-биле ажылдап тура, сөзүглелди шын тургузары болгаш сөстөрни шын ажыглаары болур.

Тыва дыл кичээлдеринге бир кичээнгей салыр ужурлуг чүүл – уругларның улус мурнунга чүве чугаалап билиринге, кандыг-даа темага, эң ылаңгыя эртем-өөредилге, культура-биле холбашкан-даа темаларга хамаарыштыр бодалын илереткен харылзаалыг аас чугаазын экижидери.

Чугаа сайзырадыр ажылдар үезинде аянынг номчулганы чедип алыры база чугула. Харылзаалыг сөзүглелди дыңнап азы аянынг номчуп тура, ында сөстөрниң үн тургузуун шын дыңнап азы тода адап билири, херек черлерге логиктиг ударениени болгаш үн доктаашкынын сагыыры; сөзүглелдин утказынга дүүштүр үнүн бедидип, чавызадып, дүргедедип, оожумнадып номчууру азы чугаалаары дээш о.ө негелделерни сагыыры чугула.

Дыл талазы-биле компетенция (дыл болгаш дыл эртеминге хамаарышкан айтырыгларны ыяк билири) дылды тускай демдектер системазы болгаш ниитилел болуушкуну деп чүүлдү медереп билиринден хевирлеттинер. Оон аңгыда дылдың тургузуун, сайзыралын болгаш хүлээлгелерин; тыва литературлуг дылдың кол нормаларын шингээдип алганындан;

өөреникчилерниң сөс курлавырын байыдып, чугаазын шын тургузуп билиринден; дыл эртемин тускай эртем кылдыр шингээдиپ алганындан, ооң кол кезектерин болгаш өзек билиглерин база дыл болуушкуннарын сайгарып, янзы-бүрү дыл словарьларын ажыглап билиринден хевирлеттинер.

Культура талазы-биле компетенция (культура-төөгү, шажын-чүдүлгө, езу-чаңчылдар талазы-биле айтырыгларны ыяк билири) өөреникчилерниң төрөөн дылын тыва чоннуң национал культуразының илереттинер бир хевири кылдыр медереп билири; дылдың чоннуң төөгүзү-биле харылзаалыын, тыва дылдың национал онзагайларын билип, тыва чугаа этикединиң нормаларын шингээдиپ алганы база тыва национал культура база ооң-биле холбашкан сөстөрниң утказын шын тайылбырлап билири болур.

Чижек программаның «Чижек темалыг планнаашкын» деп кезээнде ында бердинген материал уругларның чүглө дыл талазы-биле билиг чедип алырынче эвес, а өөредилге үезинде алган билиглерин херек кырында амыдыралга, аас болгаш бижимел чугаазынга азы харылзажылгага (коммуникативно-деятельностный подход) шын ажыглап билир кылдыр өөредир ужурлуг. Ынчангаш стандартта бердингени курстун кезек бүрүзү ийи аңгы блоктан тургустунган:

Бирги блокта (1), дыл болгаш чугаа болуушкуннарының утказын болгаш ажыглалын тайылбырлап турар дыл эртеминиң (азы лингвистиктиг) билиглериниң даңзызы бердинген.

Ийиги блокта (2), ук билиглерни өөредирде, ажыглаар өөредилге ажыл-чорудулгазының кол хевирлерин киирген.

Ук программада чугаа сайзырадылгазын үшкү блок кылдыр (3) немеп киирген бис. Ында чугаа сайзырадылгазынга ажыглап болур чижек темаларны база өөредилге үезинде чорудуп болур ажылдарны сүмелеп турар бис. Оларны башкы бодунуу-биле өскерттип болур. Амгы эртем-техника талазы-биле, ылаңгыя компьютер, Интернет четкизи, соталыг харылзаа дээш оон-даа өске чаартылгаларлыг сайзыраңгай үеде уруглар чүглө оларны дамчыштыр харылзаа кылып, а херек кырында улус-биле дорт чугаалашпайн, чугаа чорудар арга-дуржулгазы чок азы эвээш бооп турар. Ынчангаш аас болгаш бижимел харылзаалыг чугааны дыл талазы-биле алган билиглеринге даянып, сайзырадыры чугула. Ылаңгыя Тываның культуразы, төөгүзү, езу-чаңчылдары дээш оон-даа өске темаларны уругларның делегей көрүүшкүнүн делгемчидери-биле ажыглап болур.

Бо программаның эң кол угланыышкыны – өөреникчилерни кандыг-даа байдалга таарыштыр бодун чаңчыктырып, улус-биле идепкейлиг харылзашпышаан, ажыл-чорудулганың кандыг-даа хевирин чорудуп, аңаа киржиш шыдаптар кылдыр чаңчыктылары. Ында уругларны чүглө дыл талазы-биле эвес, өске-даа эртемнерни эки шингээдиринге белеткеп, бүгү талазы-биле сайзыраңгай хамааты кылдыр (функциональная грамотность) кижизидериниң чугула аргаларын айыткан.

Өөреникчини бүгү талазы-биле сайзыраңгай кылдыр кижизидериниң дараазында **кол айтыкчылары (индикаторлары)** көрдүнгөн:

1) өөредилгениң харылзаа чорудар (коммуникативтиг) бүгү талалыг кылдыныглары – чугаа чорударының янзы-бүрү хевирлерин билири; үжилери болгаш улуг улус-биле чедимчелиг чугаалажып билири; аас болгаш бижимел чугааны шын хүлээп ап, билип алыры; тургустунган айтырыг бүрүзүңгө бодунуң бодалын, туружун тода, шын, уткалыг кылдыр илередири; харылзажылга үезинде аас болгаш бижимел чугааның өзек нормаларын болгаш тыва чугаа этикединиң негелделерин сагыыры дээш о.ө.

2) өөредилгениң угаап шиңгээдир бүгү талалыг кылдыныглары – чөрүлдээлиг айтырыгларны тургузары; барымдааларны идип үндүрери; угаап боданыышкынның логиктиг харылзаазын тургузары; тезисти бадыткаан азы аңаа удурланган бодалын илередири; библиографтыг дилээшкиннерни (немелде литературадан, Интернет четкилеринден болгаш өске-даа немелде тайылбыр номнардан дээш о.ө) чорудары, аңгы-аңгы бижимел материалдардан эргежок чугула медээни уштуп алыры (илередип тывары), чугула болгаш чугула эвес (ийиги чергениң) медээзин тодарадыры; номчулганың кайы-бир хевирин (улуг-каралап, чүгүртү, ханылап номчууру о.ө) сорулгазының аайы-биле шилип алыры; даап бодаашкыннарын, бодалдарын дес-дараалай тургузары; янзы-бүрү медээ дилээр арга-методтарны ажыглаары (ооң иштинде компьютерни ажыглап тургаш, дээш о.ө); медээлерни янзы-бүрү аргалар-биле эде тургузуп, аңгы-аңгы хевирлерге дамчыдып бээри, оларны системажыдып билири дээш о.ө.;

3) өөредилгениң башкарылгалыг (регулятивтиг) хой талалыг кылдыныглары – кылыр дээн чүүлүнүң сорулгазын шын билип, аңаа дүүштүр тайылбырлап билири; кылыр дээн чүүлүнүң планын дес-дараалаштыр чорудары, херек апарганда, ону өскерттип билири; бодунуң кылган чүүлүңгө үнелелди берип, бот-хыналданы кылыры; шын эвес харыылапкан болза, ону боду шын кылдыр эдип билири дээш о.ө. Уругларның бүгү талазы-биле сайзыраңгай болурунун кол өзээ чугаа чорударының аңгы-аңгы хевирлеринге үндезилеттинген болгаш өөреникчилерниң боданып чугаалаар арга-шинээн төрөөн дылын дамчыштыр сайзырадыр сорулгалыг тургустунган.

Кол ниити өөредилге черин доозуп турда, түңнел күрүне аттестациязын дужаары (регионалдыг түңнел хыналданы кылдырары) албан болгаш тыва дылга белеткел деңгелиниң негелделери хыналда-хемчег материалдарын тургузарының үндезини болур.

Тыва дылдың чаражы болгаш онзагайы ооң янзы-бүрү байдалдарга ажыглалындан эскертинер. Тыва дылга өөредири чүгле дыл эртеминиң билиглерин чедип алырынче эвес, а чугаа культуразын бедидеринче, чугаалажырының ниити дүрүмнерин болгаш чугаа культуразын сагыырынче, сагыш-сеткили байлак, мөзү-бүдүжү чаагай, эптиг-чөптүг кижини хевирлээринче угланган болур.

Ынчангаш кол школага төрөөн дылды кайы хире өөрөткени ортумак (долу) школаның – 10-11 класстарга – болгаш өске тускай өөрөдилге черлеринге өөрөдилгезин уламчылаарынга кижиниң ниити культуразының деңгелин көдүрөр.

Кол уткалыг шугумнар

Ук программада тыва дыл курузунуң өөреникчилерниң коммуникативтиг болгаш дыл, культура талазы-биле компетенцияларының хевирлеттинип тургустунарынга уjur-дузалыг үш уткалыг шугумну айыткан:

- Коммуникативтиг компетенцияның (харылзажылганың айтырыгларын ыяк билирин) хевирлеттинерин хандырып турар утказы;
- Дыл талазы-биле компетенцияның (дыл болгаш дыл эртеминге хамаарышкан айтырыгларны ыяк билири) хевирлеттинерин хандырып турар утказы;
- Культура талазы-биле компетенцияның (төрөөн дылдың культура-төөгүлүг айтырыглар-биле харылзаалыын ыяк билири) хевирлеттинерин хандырып турар утказы;

Бир дугаар уткалыг шугум чугаа чорударының мергежил-чаңчылдарының чайгаар хевирлеттинеринге салдарлыг «Чугаа болгаш чугаа чорудары», «Чугаа чорудулгазы», «Сөзүглел», «Дылдың ажыглалының аайы-биле хевирлери» деп кезектерден тургустунган. Оларны өөрөнгөн соонда, уругларның улус-биле харылзажырының мергежил-чаңчылдары ала чайгаар хевирлеттинип, сайзырап кээр;

Ийи дугаар уткалыг шугумда дылдың тургузуун болгаш дылдың кезиктериниң ажыглалының онзагайларын көргүскөн «Дыл дугайында ниити билиглер», «Фонетика болгаш орфоэпия», «Графика», «Лексикология болгаш фразеология», «Морфемика болгаш сөс чогаадылгазы», «Морфология», «Синтаксис», «Чугаа культуразы», «Орфография болгаш пунктуация» деп кезектер кирип турар;

Үш дугаар уткалыг шугумда төрөөн дылдың тыва улустуң төөгү болгаш культура-биле харылзаазын көргүзүп турар «Дыл болгаш культура» деп кезек кирип турар.

Көрдүнгөн уткалыг шугумнар аразында чардынмас харылзаалыг болгаш демнежилгелиг. Курстуң кезек бүрүзүн сайгарып көргөш, өөреникчилер чүгле херек билиглерни, эң-не чугула мергежилдер болгаш чаңчылдарны шингээди алыр эвес, чугаа чорударының аргаларын улам делгемчидер, чугаалажырының аңгы-аңгы чаңчыл-мергежилдерин сайзырадыр болгаш төрөөн дыл дээрге катаптаттынмас национал-культурлуг болуушкун деп билип алыр. Ынчангаш курстуң кезектериниң дес-дараалашкаа болгаш өөрөдир шактарның хемчээлиниң чижеглей бердингени оон чижек программа болуп турарында.

Өөрөдйлге –тематиктиг план.

6 класс -68 шак

6-гы класска тыва дылда календарь-тематиктиг план

№	Теманың ады	Онаалгазы	Шагы	Ай, хүнү		Эдилге кылганы
				план	факт	
5-ки класска өөрөнгенин катаптаары						
1	Дыл – харылзажырының чугула чепсээ. Төрөл дылдар болгаш өгбө дыл дугайында билиг.	§1Мерг 9, арын9	1	04.09		
2	Дириг болгаш өлүг дылдар. Түрк дылдар дугайында.	Дүрүмнерни номчуур	1	05.09		
3	5-ки класска дыл эртеминге өөрөнгенин катаптаары. Лексика	§2 Мергежилге 14,19	1	11.09		
4	Фонетика болгаш орфоэпия.	§3, Мерг 22	1	12.09		
5	Сөс тургузуу болгаш сөс чогаадылгазы.	§4 Мергежилге 27	1	18.09		
6	Морфология болгаш синтаксис. Грамматиктиг сайгарылганың хевирлери	§5 Мерг 31,35	1	19.09		
7	Хыналда диктант”Чайгы арыгга”	Карточка-биле ажыл	1	25.09		
8	Частырыглар-биле ажыл. Чугаа чорудулгазы болгаш чугаа культуразы. Чугаа чорудулгазының хевирлери	§6,7 Дүрүмнерни номчуур Мерг 47	1	26.09		
9	Сөзүглелдин тодаргай болгаш элдээрткен утказы	§8 Мерг 52	1	02.10		
10	Тыва дылдың словарьлары. Очулга словарьлары	§9 Мерг 58 Словарь эккээр	1	03.10		
2.Лексикология болгаш фразеология						
11	Лексика.Тыва дылдын лексиказын тывылган угунун аайы-биле болүктээри. Ниити түрк лексика	§10,11 Мерг 77	1	09.10		
12	Чингине тыва сөстер. Өске дылдан сөстерни үлегерлеп алыры. Моол дылдан үлегерлээн сөстер	§ 12 Мерг 82	1	10.10		
13	Кыдат дылдан үлегерлээшкиннер Төвүт дылдан үлегерлээшкиннер	§13, Мерг 97	1	16.10		
14	Орус дылды таварыштыр улегерлеттиген сөстер	§14 Мергежилге 106	1	17.10		
15	Хыналда диктант “Монгун-Тайга”	Карточка-биле ажыл	1	23.10		
3.Тыва дылдын лексиказынын ажыглалынын аайы-биле болуктери						
16	Частырыглар-биле ажыл	§15 Мерг 109	1	24.10		

	Тыва дылдын лексиказынын ажыглалынын аайы-биле бөлүктери. Ниити ажыглалдың сөстери					
17	Ховар ажыглалдың сөстери.Эргижириэн сөстөр: архаизм, историзмнер	§16, Мерг 116	1			
18	Чаа сөстөр	10 чаа сөстөр бижиир, домактар чогаадыр	1			
19	Кызыгаарлыг ажыглалдың сөстери.Диалектизмнер	§17 Мергежилге 126	1			
20	Мергежил сөстери.Терминнер.	Бир мергежилдин сөстөрүн бижиир, дүрүмнерни номчуур	1			
21	Жаргонизмнер. Лексиктиг сайгарылганың чуруму	Мерг 143, арын 99	1			
22	Лексикага катаптаашкын	Хыналда айтырыглар,арын 102	1			
4. Ономастика (Хуу аттар)						
23	Ономастика дугайында билиг.Топонимнер. Гидронимнер	Черинернин картазын чурааш, топонимнерни бижинер.	1			
24	Кижилерниң хуу аттары. Антропонимнер. Этнонимнер.	Мергежилге 159	1			
25	ЧСК.Кызыра бижиир эдертиг «Мерген угаанныг Конфуций»	Мерг 160	1			
26	Зоонимнер. Космонимнер	Мергежилге 143	1			
27	Хуу аттарга катаптаашкын	Мерг 175	1			
5.Фразеология дугайында билиг						
28	Фразеология дугайында билиг.Фразеологизмнер	§20 Мерг 176	1			
29	Синоним, антоним фразеологизмнер	§21,22 Мерг 190	1			
30	Фразеологтуг сайгарылга чуруму.Катаптаашкын	Мерг 194, айтырыгларга харыылаар	1			
31	Хыналда диктант «Делегейни эргээн Тыва»	Дурумнер катаптаар	1			
6.Морфология						
Кылыг сөзү.Орфография.Чугаа культуразы						
32	Частырыглар-биле ажыл. Кылыг сөзүнүн утказы болгаш грамматиктиг демдектери, синтаксистиг хүлээлгези	§23 Мерг 199, дүрүм	1			
33	Кылыг сөзүнүн уткалыг бөлүктери	§24 Таблицаны номчуур, Мерг 203	1			
34	Кылыг сөзүнүн дөзү.Кылыг сөзүнүн чогаадылгазы. Морфологтуг арга	§25 Мерг 208	1			

35	Синтаксистиг арга	Мерг 213	1			
36	Бөдүүн, нарын, составтыг кылыг сөстери. Нарын кылыг сөстерииниң тургустунары болгаш оларның шын бижилгези	§26 Мерг 219	1			
37	Кылыг сөзүнүн болур болгаш болбас хевирлери	§27 Мерг 224	1			
38	Кылыг сөзүнүн немелде утка илередир хевирлери. Кылыг сөзүнүн залогтары	§28,29 Мерг 234	1			
39	Кылыг сөзүнүн видтери	§30 Мерг 242	1			
40	Кылыг сөзүнүн наклонениелери Кылыг сөзүнүн болуушкун наклонениелери болгаш ооң үелери. Болуушкун наклонениезиниң эрткен үези, арын, санга өскерлири	§31,32 Мерг 250	1			
41	Болуушкун наклонениезиниң амгы үези. Амгы үениң кылыг сөзүнүн арын, санга өскерлири	§33 Мерг 256	1			
42	Болуушкун наклонениезиниң келир үези. Келир үениң кылыг сөзүнүн арын, санга өскерлири	к/с катаптаар §34 Мерг 262	1			
43	Кылыг сөзүнүн дужаал наклонениези	§35, Мерг 267 Кс катаптаар	1			
44	Кылыг сөзүнүн даар наклонениези Кылыг сөзүнүн чөпшээрел наклонениези	§36,37 Мерг 274,277	1			
45	Кылыг сөзүнүн кызыгаарлаар наклонениези. Кылыг сөзүнүн хевирлерин аас болгаш бжимел чугаага ажыглаары	§38,39 Мерг 283	1			
46	Кылыг сөзүңге катаптаашкын. Кылыг сөзүнүн морфологтуг сайгарылгазы	Мерг 285	1			
6.Чугаа чорудулгазы. Чугаа культуразы. Наречие.Орфография.						
47	Наречие,ооң грамматиктиг демдектери, синтаксистиг хүлээлгелери	§ 41 Мерг 289	1			
48	Наречиелерниң тургустунары, шын бижири. Наречиеиниң тургустунар өске аргалары	Мерг 302	1			
49	Наречиеиниң уткалыг бөлүктери. Үениң наречиези	§ 43 Мерг. 308	1			
50	Туруштун наречиези. Кылдыныг аргазының наречиези	§44,45Мерг.315	1			

51	Чылдагаанның, сорулганың, хемчегниң наречиелери	§46,47 мерг 326	1			
52	Наречиелерни өске чугаа кезектеринден ылгап алыры Наречиенин морфологтуг сайгарылгазы	§ 48 Мерг 331	1			
54	Наречиелерге ниити катаптаашкын	§49 Мерг 334	1			
7.Ат орнунуң утказы, грамматиктиг демдектери						
55	Ат орну – тускай чугаа кезээ. Ооң ниити утказы, морфологтуг демдектери, синтаксистиг ролю. Ат орнунуң бөлүктери. Арынның ат оруннары	§50,51 Чалалга бижиир	1			
56	Айтырыгың, айтылганын ат оруннары	§52 Мерг. 352	1			
57	Тодарадаргай база тодаргай эвес ат оруннары	§53 Мерг. 355	1			
58	Ат орнунуң морфологтуг сайгарылгазы. Ат орнунга катаптаашкын	§54 Мерг 361, таблицаны долдуруп	1			
59	Чугаа чорудулгазы. Чугаа культуразы	Мерг. 365	1			
Синтаксис						
60	Синтакситиң грамматиктиг кезээ болуру. Сөс каттыжышкыны	§55,56 Мерг 372	1			
61	Сөс каттыжышкынында өзек болгаш чагырткан сөстөр. Сөс каттыжышкынының эге хевири, тургузуу Сөс каттыжышкынының сайгарылгазы	§57, Мерг378	1			
Домак						
62	Бөдүүн домак дугайында билиг. Медээ, айтырыг, кыйгырыг, алгы домактары	§58-61 Мерг 386,398	1			
63	Домактың грамматиктиг ооргазы. Кол сөс, сөглекчи	§ 62 Мерг 406	1			
64	Бөдүүн домактың тургузуунуң аайы-биле янзылары Домакка катаптаашкын	§ 63 мерг 410	1			
65	Хыналда диктант	Арын 297. Бөдүүн домактың синтаксистиг сайгарылгазы	1			
6 класска өөрөнгөн чүүлдерин катаптаары						
66	Частырыглар-биле ажыл. Лексикология	§64 Мерг 415	1			
67	Чугаа кезектери. Кылыг сөзү. Наречие. Ат орну.	§65,66 Мерг 422	1			

